

Informácia o Odporúčaní Komisie o Európskej charte výskumných pracovníkov a Kódexe správania pre nábor výskumných pracovníkov a o odbornom seminári

Európska komisia dňa 11. marca 2005 prijala Odporúčanie týkajúce sa Európskej charty výskumných pracovníkov a Kódexu správania pre nábor výskumných pracovníkov. Ide o kľúčové prvky v súčasnej európskej politike na zvýšenie atraktívnosti výskumu v členských štátoch Európskej únie. Charta a Kódex majú poskytnúť jednotlivým výskumníkom rovnaké práva a povinnosti, kdekoľvek v Európe pracujú. Prijaté dokumenty, lepšie povedané ich aplikácia má pomôcť založeniu skutočného európskeho pracovného trhu pre výskumníkov a má zatriktívniť kariéru výskumníka v očiach mladej generácie.

Európska komisia a jej členské štáty v rámci Lisabonskej stratégie usilujú o to, aby sa do roku 2010 výrazne zvýšila konkurencieschopnosť a dynamickosť znalostnej ekonomiky v Európe. Splnenie tohto cieľa je podmienené zvýšením investícií členských krajín do výskumu až do výšky 3% HDP. V tejto súvislosti sa začala venovať zvýšená pozornosť aj výskumníkom. Ako uviedla Európska komisia v jednom zo svojich oznámení, do roku 2010 potrebuje Európa 700 000 nových výskumníkov a zároveň ďalších, ktorí nahradia starnúcu pracovnú silu vo výskume. Priemerne pracuje v Európe 5,7 výskumníkov na 1 000 pracovníkov (2001), v USA je to 8,1 a v Japonsku 9,1. Zvýšený záujem o výskumníkov má svoje reálne opodstatnenie. V opačnom prípade bude mať Európa v blízkej budúcnosti problémy so svojou inovačnou silou, vedomosťami a produktivitou.

Charta a Kódex sú príspevkom Európskej komisie vo forme odporúčania k cieľu -zvýšiť atraktívnosť kariéry výskumníka a zvýšiť počet žien vo výskume. Charta a Kódex sú určené členským štátom, zamestnávateľom, financujúcim organizáciám a výskumníkom samotným. Týkajú sa všetkých oblastí výskumu vo verejnom a súkromnom sektore bez ohľadu na povahu zmluvného pracovného vzťahu, právneho postavenia alebo typu organizácie. Hovoria o úlohách, povinnostiach ako aj právach výskumníkov a ich zamestnávateľov alebo organizácií financujúcich výskum. Chcú zabezpečiť, aby vzťah medzi uvedenými prispel k úspešnej tvorbe, prenosu a zdieľaniu vedomostí a rozvoju kariéry. Charta a Kódex majú zlepšiť nábor, chcú sprehľadniť procesy výberu a navrhujú rôzne kvalitatívne a kvantitatívne kritériá posudzovania výskumníkov so zameraním sa na vynikajúce výsledky v rámci rozmanitej kariérnej cesty. Rozhodujúci je nielen počet publikácií výskumníka, ale v širšom rámci hodnotiacich kritérií aj učenie, dohľad, tímová práca, prenos vedomostí, riadenie výskumu a inovácie, zapojenie sa do mobilít a medzinárodnej spolupráce a činnosti spojené s informovanosťou verejnosti o výskume.

Aplikácia do praxe je zodpovednosťou zamestnávateľov, financujúcich organizácií a výskumníkov samotných. Preto Slovenská rektorská konferencia, Ministerstvo školstva SR a SAIA, n.o., ako mobilitné centrum pre vedecko-výskumných pracovníkov, pripravili 10. novembra 2005 odborný seminár, ktorý sa venoval Európskej charte výskumných pracovníkov a Kódexu správania pre nábor výskumných pracovníkov a ich aplikácií v SR. Na uvedenom podujatí vystúpili zástupcovia Európskej komisie, vysokých škôl, SAV a súkromných priemyselných výskumných a vývojových organizácií, ktorí privítali a podporili odporúčanie EK. Členovia Slovenskej rektorskej konferencie na seminári potvrdili záväzok aplikácie všeobecných princípov zásad a podmienok uvedených v Charte a Kódexe a písomne deklarovali, že budú usilovať o ich aplikáciu vo vnútorných predpisoch svojich inštitúcií. Zároveň potvrdili, že budú informovať výskumných pracovníkov na svojich inštitúciách o odporúčaní a budú žiadať výskumných pracovníkov, aby aktívne prispeli k presadeniu jeho princípov.

Znenie Charty a Kódexu a vyhlásenia rektorov vysokých škôl nájdete na www.srk.sk¹.

Bratislava, 14. novembra 2005

Mgr. Mária Čikešová, generálna sekretárka Slovenskej rektorskej konferencie

¹ http://www.srk.sk/index.php?menuclick=G-Seminar_10_11_2005 .